

Roger Rutten
De nazirazzia
van 25 mei 1943

IN DE NACHT VAN 24 OP 25 MEI 1943 hield de nazibezetter met dertig wagens een razzia in Sint-Truiden. Autobussen vol gearresteerden vertrokken van de Markt naar het kamp van Breendonk. Voor velen van hen het begin van een dodelijke lijdensweg. Zo wilden de nazi's het verzet de kop indrukken. Sint-Truiden had een SS'er als burgemeester en met een SS-eenheid op het naburige vliegveld van Brustem ondervond de stad wat onderdrukking is.

De razzia was een climax. Want al vóór de oorlog had door nazisme gekleurd Vlaams nationalisme voor oplopende spanningen gezorgd. Maar hij was geen eindpunt.

Roger Rutten brengt dit verhaal van collaboratie en verzet als geschiedschrijving van onderuit: verrassend, gedetailleerd, menselijk. Met de gewelddenaar Jan Hendrik Morael van de SS en zijn vriendin inlichtingsagente Anna Prelogar, met spionne Yvonne Vanstraelen van het verzet, met Jan Brans, de hoofdredacteur van *Volk en Staat*, met Willy de *Feldgendarm*, met de broers-priesters Celis als moedige Jodenhelpers en vele anderen. Het geheel groeit uit tot een monumentale oorlogsgeschiedenis.

Roger Rutten publiceerde bij EPO boeken over de Tweede Wereldoorlog. Hij schreef *Wit & Zwart. Verzet en collaboratie in een Vlaams dorp* (2008), *Van Genk tot Mauthausen* (2009) en *Oorlog & zwijgen. Kinderen van verzetsmensen vertellen* (2011).

www.epo.be

ISBN 978-94-91297-44-1

9 789491 297441

Inhoudstafel

Dank 7

Vooraf 9

Toelichting bij enkele organisaties tijdens de Tweede Wereldoorlog 13

Hoofdstuk 1. Het activisme 15

Hoofdstuk 2. Politieke strijd tijdens het interbellum 27

Hoofdstuk 3. Oorlogsweer en neutraliteit 41

Hoofdstuk 4. De eerste oorlogsdagen: vrees, bloed, vernieling, dood 51

Hoofdstuk 5. Begin van verzet 65

Hoofdstuk 6. Greep naar de macht: burgemeester Thenaers moet weg 81

Hoofdstuk 7. Het eerste georganiseerde verzet 93

Hoofdstuk 8. De uniformdragers 115

Hoofdstuk 9. 1942: een jaar van verzetsopbouw 161

Hoofdstuk 10. De Joodse tragedie 185

Hoofdstuk 11. De nazirazzia van 25 mei 1943 219

Hoofdstuk 12. De Feldgendarmerie met Willy de Feldgendarm 251

Hoofdstuk 13. Breendonk, *Nacht und Nebel* 259

Hoofdstuk 14. Naar de concentratiekampen 273

Hoofdstuk 15. Weerstandsactiviteit na 25 mei 1943 281

Hoofdstuk 16. Het SS-bolwerk in Sint-Truiden 289

Hoofdstuk 17. De voorbereiding van de definitieve afrekening 301

Hoofdstuk 18. Collaborateurs op de vlucht naar Duitsland 323

Hoofdstuk 19. Repressie 337

Noten 360

Bibliografie 388